

A csodálatos bakonyi cifraszűr története

Az Országos Könyvtár Napok alkalmából egész héten át színvonalas programokat szerveztek a Krúdy Gyula Városi Könyvtár munkatársai az érdeklődőknek. Ilyen volt a hét elején a már sokak által jól ismert *dr. Ács Anna* muzeológus, néprajzkutató Bakonyi cifraszűr című előadása is.

A bakonyi cifraszűr nemzeti múltunknak egy olyan része, s Veszprém megyének egy olyan értéke, amely valóban érdemes a megőrzésre. A szűr alapanyagát a csapók készítették el, akik a leggazdagabb emberei voltak Várpalotának is. A finom alapanyag már készen került a szűrszabókhoz.

– Veszprémi muzeológus koromban olvastam először Eötvös Károly könyvét, a Bakonyi utazást, amelyben azonnal megfogott a bakonyi cifraszűrről szóló fejezete. Az eredeti kiadás 1909-ben jelent meg. A cifraszűr természetrajzát először az Abázia kávéházban az asztaltársaságának mesélte el, majd később a Pesti Hírlapban is megírta. Fontos, hogy nem mint történész kezdett el foglalkozni ezzel a témával, hanem mint szépíró – hangoztatta dr. Ács Anna. Az előadót tovább érdekelte a téma, és elkezdte kutatni, hogy országos viszonylatban mit is jelent a bakonyi cifraszűr. Rábukkant

Györffy István könyvére, amely 1930-ban jelent meg.

– A Kárpát-medence minden szűrtípusát vizsgálta és feldolgozta. A néprajznak egészen jelentős egyénisége Györffy István. Számomra azért is volt érdekes, mert Krúdynak az Ál-Petőfi köny-

vében például Várpalotához kötődően is találtam vonatkozásokat a cifraszűrré Sobri József, illetve az Ál-Petőfit kereső két pesti úr révén. Múzeumi munkám során megismertem vitéz Zalay Károlyt, akit az országban az utolsó cifraszűr-

készítőként tartanak számon. Az 1980-as, 90-es évektől ismét előtérbe került a cifraszűr kultusza országos viszonylatban is, főként az Alföldön, de Zalay Károly révén a Dunántúlon, a Bakony térségében is – ismertette kutatási eredményeit a

Dr. Ács Anna muzeológus, néprajzkutató beszélt a helyi értékek közé is beválasztott bakonyi cifraszűrről a könyvtárban

muzeológus a könyvtár kamaratermét szinte teljesen megtöltő hallgatóságnak.

Dr. Ács Anna munkája során döbönt rá arra, hogy a cifraszűrnek különleges karrierje volt. Már a XVIII. század végétől ismert volt, de a virágkorát a reformkorban, illetve a XIX. század első felében élte, amikor egy szűkebb népréteg viseletévé vált. A cifraszűr főként a pásztorrétegnek, illetve a földműveseknek, a jobbágyoknak a viselete volt, s na-

gyon drágán lehetett hozzájutni. A fennmaradt írások szerint a cifraszűr viselete rangot jelentett.

A szervezők és az előadó külön örömeire szolgált, hogy ezt a rengeteg művelődéstörténeti adalékkal „felturbózt” előadást Tapolcáról is megtisztelte részvételével két vendég, ráadásul egyikük Zalay Károly néhai cifraszűr-készítő által készített, szentgáli mintájú cifraszűrben jelent meg a városi könyvtárban.